

DEFENSE

Cooperation

**Agreement Between the
UNITED STATES OF AMERICA
and BOSNIA AND HERZEGOVINA**

Signed at Washington November 22, 2005

NOTE BY THE DEPARTMENT OF STATE

Pursuant to Public Law 89—497, approved July 8, 1966
(80 Stat. 271; 1 U.S.C. 113)—

“ . . . the Treaties and Other International Acts Series issued under the authority of the Secretary of State shall be competent evidence . . . of the treaties, international agreements other than treaties, and proclamations by the President of such treaties and international agreements other than treaties, as the case may be, therein contained, in all the courts of law and equity and of maritime jurisdiction, and in all the tribunals and public offices of the United States, and of the several States, without any further proof or authentication thereof.”

BOSNIA AND HERZEGOVINA

Defense: Cooperation

*Agreement signed at Washington November 22, 2005;
Entered into force November 28, 2006.*

**Agreement Between the United States of America and Bosnia and Herzegovina on
Status Protections and Access to and Use of Facilities and Areas in
Bosnia and Herzegovina**

The United States of America (hereafter, "the United States") and Bosnia and Herzegovina (hereafter together "the Parties" and individually "Party"):

Desiring to conclude an agreement on enhanced defense cooperation between the United States and Bosnia and Herzegovina;

Affirming that such cooperation is based on full respect for the sovereignty of each Party and the purposes of the United Nations Charter;

Recognizing the desire of the Parties to share the burden to support those United States forces that may be present in the territory of Bosnia and Herzegovina in conjunction with such cooperation;

Recognizing the need to enhance their common security, to contribute to international peace, and to build closer cooperation; and

Reaffirming the Parties' mutual determination to strengthen transatlantic integration and collective security, including through NATO;

Have agreed as follows:

Article I

Definitions

1. "United States personnel" means the members of the United States Armed Forces and U.S. Department of Defense civilian personnel who may be temporarily present in Bosnia and Herzegovina in connection with activities under this Agreement.
2. "United States contractors" means non-Bosnian and Herzegovinian companies and firms and their employees who are not citizens of nor normally resident in Bosnia and Herzegovina, under contract to the U.S. Department of Defense who may be temporarily present in Bosnia and Herzegovina in connection with activities under this Agreement.
3. "Executive Agents" means the U.S. Department of Defense for the United States and the Ministry of Defense for Bosnia and Herzegovina.
4. "Facilities and areas" means military facilities and areas and other government owned facilities and areas, as mutually agreed.

Article II

Purposes of the Agreement

Bosnia and Herzegovina shall provide to the United States access to and use of such facilities and areas, including but not limited to transportation, storage and training facilities and areas, as may be necessary to implement the State Partnership Program and other activities as may be agreed upon by the Parties. Access to and use of such facilities and areas shall be provided without charge.

Article III

Respect for Law

United States personnel are obligated to respect the laws, regulations and customs of Bosnia and Herzegovina, and shall have a duty not to interfere in the internal affairs of Bosnia and Herzegovina.

Article IV

Entry, Exit, Movement, Licenses

1. United States personnel may enter and exit Bosnia and Herzegovina with United States identification and with collective movement or individual travel orders.

2. United States personnel shall have freedom of movement within Bosnia and Herzegovina in order to implement this Agreement.
3. The authorities of Bosnia and Herzegovina shall accept as valid, without a driving test or fee, driving licenses or permits issued by appropriate United States authorities to United States personnel for the operation of vehicles.
4. The authorities of Bosnia and Herzegovina shall accept as valid professional licenses or permits issued by appropriate United States authorities to United States personnel.

Article V

Status of United States Personnel

1. United States personnel shall be accorded the status equivalent to that accorded to the administrative and technical staff of the United States Embassy under the Vienna Convention on Diplomatic Relations of April 18, 1961, and, therefore, it is understood that they shall, inter alia, enjoy immunity from the criminal jurisdiction of Bosnia and Herzegovina, and immunity from the civil and administrative jurisdiction of Bosnia and Herzegovina for acts performed within the course of their official duties. It is further understood that United States personnel shall not enjoy immunity from the civil and administrative jurisdiction of Bosnia and Herzegovina for acts performed outside of the course of their official duties.
2. Bosnia and Herzegovina recognizes the particular importance of disciplinary control by the United States military authorities over United States personnel and, therefore, Bosnia and Herzegovina authorizes the United States to exercise criminal jurisdiction over such personnel.
3. The military authorities of the United States and the appropriate authorities of Bosnia and Herzegovina shall assist each other in the carrying out of all necessary investigations into alleged offenses committed by or against United States personnel, and in the collection and production of evidence, including the seizure and, in proper cases, the handing over of objects connected with such alleged offenses. The handing over of such objects may, however, be made subject to the conditions mutually agreed between such authorities.

Article VI

Bearing of Arms and Wearing of Uniforms

United States personnel are authorized to wear uniforms while performing official duties in connection with activities under this Agreement and to carry arms while on duty if authorized to do so by their orders. The Parties shall cooperate to take such steps as necessary to ensure the security of United States personnel and property in Bosnia and Herzegovina. United States Armed Forces shall take steps as necessary to respect the property of Bosnia and Herzegovina made available to them under this Agreement.

Article VII

Taxes, Customs, Fees

1. The United States Armed Forces and United States personnel shall not be liable to pay any tax or similar charge assessed within Bosnia and Herzegovina. The United States Armed Forces and United States personnel may import into, export from, and use within Bosnia and Herzegovina any personal property, equipment, supplies, materials, technology, training and services for implementation of this Agreement. Such importation, exportation and use shall be exempt from any inspection, license, other restrictions, customs duties, taxes or any other charges assessed within Bosnia and Herzegovina.
2. United States contractors shall not be liable to pay any tax or similar charge assessed within Bosnia and Herzegovina and such contractors may import into, export out of, and use within Bosnia and Herzegovina any personal property, equipment, supplies, materials, technology, training or services associated with fulfillment of contracts with the United States in implementation of this Agreement. Such importation, exportation and use shall be exempt from any license, other restrictions, customs duties, taxes or any other charges assessed within Bosnia and Herzegovina.
3. The property referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article and other goods imported into or acquired in Bosnia and Herzegovina free of taxes and customs duties may not be sold or otherwise transferred in Bosnia and Herzegovina to persons or entities not entitled to exemption from taxes or customs duties under this Agreement, unless such transfer is agreed upon by the appropriate authorities of Bosnia and Herzegovina and the recipient pays applicable taxes and customs duties. This provision shall not apply to gifts to charity. United States personnel and United States contractor employees may freely transfer such property amongst themselves, and such transfers shall be free of taxes or customs duties. United States personnel and United States contractor employees shall be responsible for maintaining records, which shall be accepted as proof by the authorities of Bosnia and Herzegovina of these transfers of tax and customs duty free property.
4. Vehicles, vessels, and aircraft owned or operated by or exclusively for the United States Armed Forces shall not be subject to the payment of landing or port fees, pilotage charges, navigation, overflight or parking charges, lighterage, overland transit tolls, and harbor dues, or other similar fees while in Bosnia and Herzegovina. However, United States Armed Forces shall pay reasonable charges for services requested and received at rates no less favorable than those paid by the Armed Forces of Bosnia and Herzegovina. Aircraft and vessels of the United States shall be free from inspection.

Article VIII

Contracts

1. The United States Armed Forces may contract for any materials, supplies, equipment and services (including construction) to be furnished or undertaken in Bosnia and Herzegovina in implementation of this Agreement without restriction as to choice of contractor, supplier or person who provides such goods or services. Such contracts shall be solicited, awarded and administered in accordance with the laws and regulations of the United States. Acquisition of articles and services in Bosnia and Herzegovina by or on behalf of the United States in implementing this Agreement shall not be subject to any taxes, customs duties, or similar charges in Bosnia and Herzegovina. United States contractors shall be granted the same treatment as United States personnel with respect to licenses under Article IV of this Agreement.

Article IX

Claims

1. Other than contractual claims, the Parties waive any and all claims against each other for damage to, loss or destruction of the other's property or injury or death to personnel of either Party arising out of the performance of their official duties under this Agreement.
2. Claims by third parties for damages or loss caused by United States personnel shall be resolved by the United States in accordance with United States laws and regulations.
3. All other civil claims, except contractual claims, including those arising from offenses, if not resolved in accordance with this Article may be subject to the jurisdiction of the civil courts of Bosnia and Herzegovina, where the legislation of Bosnia and Herzegovina would apply.

Article X

Utilities and Communications

1. United States Armed Forces, United States personnel and United States contractors may use water, electricity, and other public utilities on terms and conditions, including rates or charges, no less favorable than those available to the Armed Forces of Bosnia and Herzegovina, in like circumstances, unless otherwise agreed. The United States Armed Forces costs shall be equal to their pro rata share of the costs of such utilities.
2. Bosnia and Herzegovina recognizes that it may be necessary for the United States Armed Forces to use the radio spectrum. The United States Armed Forces are authorized to operate their own telecommunication systems (as telecommunication is defined in the 1992 Constitution of the International Telecommunication Union). This

shall include the right to utilize such means and services as required to assure full ability to operate telecommunication systems, and the right to use all necessary radio spectrum for this purpose. Use of the radio spectrum shall be free of cost to the United States. The United States Armed Forces shall make every reasonable effort to coordinate with and take into account the needs and requirements of appropriate authorities of Bosnia and Herzegovina in the operation of the United States Armed Forces telecommunication systems.

Article XI

Implementing Arrangements

The Parties or their Executive Agents may enter into more detailed implementing arrangements to carry out the provisions of this Agreement.

Article XII

Amendments

The Agreement may be amended by the written, mutual agreement of the Parties, which shall enter into force on the date that Bosnia and Herzegovina notifies the United States through diplomatic channels that all of its internal procedures necessary for the entry into force of such amendment have been fulfilled.

Article XIII

Interpretation

1. Any disagreements that may arise from the application or implementation of this Agreement, or its implementing arrangements, shall be settled through consultation between the Parties, including as necessary, through diplomatic channels.
2. In the event that both Parties should, in the future, become parties to similar agreements that contain provisions that conflict with the provisions of this Agreement, the provisions of this Agreement shall prevail.

Article XIV

Duration and Termination

This Agreement shall enter into force on the date that Bosnia and Herzegovina notifies the United States through diplomatic channels that all of its internal procedures necessary for the entry into force of this Agreement have been fulfilled. This Agreement shall have an initial term of one year. Thereafter it shall continue in force

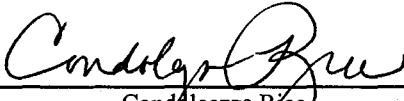
unless terminated by either Party upon 180 days' written notice to the other Party through diplomatic channels.

IN WITNESS THEREOF, the undersigned, being duly authorized by their respective governments, have signed this Agreement.

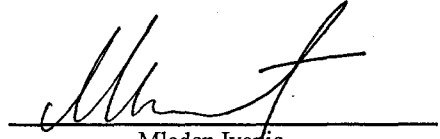
Done at Washington this 22nd day of November, 2005, in duplicate, in the English language and the Bosnian, Croatian and Serbian languages. In case of divergence between the four texts, the English text shall prevail.

FOR THE UNITED STATES OF AMERICA:

FOR BOSNIA AND HERZEGOVINA:

Condoleezza Rice
Secretary of State

Mladen Ivacic
Foreign Minister

Sporazum Sjedinjenih Američkih Država i Bosne i Hercegovine o zaštiti statusa i pristupu infrastrukturi i područjima u Bosni i Hercegovini i njihovom korištenju

Sjedinjene Američke Države (u daljem tekstu "Sjedinjene Države") i Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu zajedno "Strane" ili pojedinačno "Strana"):

U želji da zaključe sporazum sa ciljem unaprijeđenja saradnje u sferi odbrane između Sjedinjenih Država i Bosne i Hercegovine;

potvrđujući da se takva saradnja temelji na punom poštivanju suvereniteta svake od Strana i ciljeva Povelje Ujedinjenih nacija;

imajući u vidu želju Strana da podijele teret podrške snagama Sjedinjenih Država prisutnim na teritoriji Bosne i Hercegovine u okviru ove saradnje;

imajući u vidu potrebu za jačanjem uzajamne sigurnosti i podrške međunarodnom miru, kao i potrebu za izgradnjom tješnje suradnje, te

ponovo potvrđujući zajedničku odlučnost za jačanjem transatlantskih integracija i kolektivne sigurnosti, između ostalog i putem NATO-a;

sporazumjele su se kako slijedi:

Član I

Pojašnjenja

1. Pojam "osoblje Sjedinjenih Država" podrazumijeva pripadnike Oružanih snaga Sjedinjenih Država i civilnog osoblja Ministarstva odbrane SAD koji se privremeno nalaze u Bosni i Hercegovini u okviru aktivnosti vezanih za ovaj Sporazum.

2. Pojam "ugovarači Sjedinjenih Država" označava kompanije i firme koje nisu iz Bosne i Hercegovine, te njihove zaposlenike koji nisu državljani Bosne i Hercegovine, niti su u ovoj zemlji stalno nastanjeni, a privremeno se nalaze u Bosni i Hercegovini u okviru aktivnosti vezanih za ovaj Sporazum.

3. Pojam "izvršna tijela" za Sjedinjene Države podrazumijeva Ministarstvo odbrane Sjedinjenih Država, a za Bosnu i Hercegovinu Ministarstvo odbrane.

4. Pojmovi "infrastruktura i područja" podrazumijevaju vojne objekte, područja, te druge objekte i područja u vlasništvu vlade, prema međusobnom dogovoru.

Član II

Ciljevi sporazuma

Bosna i Hercegovina osiguraće SAD mogućnost pristupa infrastrukturi i područjima i njihovo korištenje, uključujući i infrastrukturu i područja za prevoz, skladištenje i obuku, ali ne ograničavajući se na njih, ukoliko je to potrebno za provođenje Programa međudržavne saradnje i drugih aktivnosti o kojima se Strane mogu dogovoriti. Pristup infrastrukturi i područjima i njihovo korištenje biće osigurani bez nadoknade.

Član III

Poštivanje zakona

Osoblje Sjedinjenih Država ima obavezu poštovati zakone, pravila i običaje Bosne i Hercegovine, a dužnost će mu biti i nemiješanje u unutrašnju politiku Bosne i Hercegovine.

Član IV

Ulazak, izlazak, kretanje, dozvole

1. Osoblje Sjedinjenih Država može putovati u Bosnu i Hercegovinu i iz zemlje s dokumentom Sjedinjenih Država, te u okviru kolektivnog kretanja ili pojedinačnih putnih naloga.
2. Osoblje Sjedinjenih Država će imati slobodu kretanja u Bosni i Hercegovini, kako bi se omogućilo provođenje ovog Sporazuma.
3. Vlasti Bosne i Hercegovine prihvaćaju, bez vozačkog ispita ili nadoknade, kao važeće vozačke dozvole koje su osoblju Sjedinjenih Država izdala nadležna tijela Sjedinjenih Država za upravljanje vozilima.
4. Vlasti Bosne i Hercegovine prihvaćaju kao važeće stručne dozvole koje su izdala nadležna tijela Sjedinjenih Država osoblju Sjedinjenih Država.

Član V

Status osoblja Sjedinjenih Država

1. Osoblju Sjedinjenih Država biće odobren status koji odgovara statusu administrativnog i tehničkog osoblja Ambasade Sjedinjenih Država prema Bečkoj konvenciji o diplomatskim odnosima od 18.04.1961. godine, te se podrazumijeva da će, između ostalog, oni uživati imunitet pred krivičnim sudovima Bosne i Hercegovine, te imunitet pred civilnim i upravnim sudovima Bosne i Hercegovine za djela koja su počinili u toku obavljanja svojih službenih dužnosti. Nadalje se podrazumijeva da osoblje Sjedinjenih Država neće uživati imunitet pred civilnim i upravnim sudovima Bosne i Hercegovine za djela počinjena izvan njihovih službenih dužnosti.
2. Bosna i Hercegovina ima u vidu posebnu važnost disciplinske kontrole vojnih vlasti Sjedinjenih Država nad osobljem Sjedinjenih Država, te stoga Bosna i Hercegovina daje Sjedinjenim Državama saglasnost za izvršavanje krivične pravde nad tim osobljem.
3. Vojne vlasti Sjedinjenih Država i odgovarajuće vlasti Bosne i Hercegovine pomagaće jedni drugima u izvršavanju svih potrebnih istraga o navodnim prekršajima čiji su počinitelji ili žrtve pripadnici osoblja Sjedinjenih Država, te u prikupljanju ili podnošenju dokaza, uključujući i zapljenu i, ako slučaj to zahtijeva, predaju predmeta koji se tiču takvih navodnih prekršaja. Predaja ovih predmeta može, pak, biti predmet uslova o kojima su se sporazumjele nadležne vlasti.

Član VI

Nošenje oružja i uniforme

Osoblje Sjedinjenih Država ovlašteno je za nošenje uniforme prilikom obavljanja službenih dužnosti u okviru aktivnosti vezanih za ovaj Sporazum, te za nošenje oružja na dužnosti, ako im je tako naloženo. Strane će sarađivati u poduzimanju mjera potrebnih za poštovanje imovine Bosne i Hercegovine koja im je na raspolaganju prema ovom Sporazumu.

Član VII

Porezi, dažbine, naknade

1. Oružane snage Sjedinjenih Država i osoblje Sjedinjenih Država neće imati obavezu plaćanja poreza ili sličnih dažbina određenih u Bosni i Hercegovini. Oružane snage Sjedinjenih Država i osoblje Sjedinjenih Država mogu u Bosnu i Hercegovinu uvesti ili iz nje izvesti, odnosno na njenoj teritoriji koristiti ličnu imovinu, opremu, zalihe, materijale, tehnologiju, obuku ili usluge za provođenje ovog Sporazuma. Takav uvoz, izvoz i korištenje biće izuzeti od pregledanja, dozvola, drugih ograničenja, carina, poreza ili drugih dažbina određenih u Bosni i Hercegovini.

2. Ugovarači Sjedinjenih Država neće imati obavezu plaćanja poreza ili sličnih dažbina određenih u Bosni i Hercegovini, a mogu u Bosnu i Hercegovinu uvesti ili iz nje izvesti, odnosno na njenoj teritoriji koristiti ličnu imovinu, opremu, zalihe, materijale, tehnologiju, obuku ili usluge vezane za izvršenje ugovora sa Sjedinjenim Državama u provođenju ovog Sporazuma. Takav uvoz, izvoz i korištenje biće izuzeti od dozvola, drugih ograničenja, carina, poreza ili drugih dažbina određenih u Bosni i Hercegovini.

3. Imovina koja se pominje u stavovima 1. i 2. ovog Člana i druga roba uvezena u Bosnu i Hercegovinu ili u njoj kupljena bez poreskih i carinskih dažbina, ne može se u Bosni i Hercegovini prodati ili na drugi način ustupiti licima ili pojedincima koji nemaju pravo na osobađanje od poreza i carina prema ovom Sporazumu, osim ako se s ustupanjem slažu nadležna tijela u Bosni i Hercegovini i primalac plati odgovarajuće poreze i carine. Ova odredba se ne odnosi na poklone u dobrotvorne svrhe. Osoblje Sjedinjenih Država i zaposlenici ugovornika Sjedinjenih Država mogu slobodno jedni drugima ustupati takvu imovinu, a takva će ustupanja biti oslobođena poreskih i carinskih dažbina. Osoblje Sjedinjenih Država i ugovornici Sjedinjenih Država biće odgovorni za vođenje i čuvanje evidencije koju će vlasi Bosne i

Hercegovine prihvaćati kao dokaz o prenošenju vlasništva nad imovinom oslobođenom od poreskih i carinskih dažbina.

4. Vozila, brodovi i letjelice u vlasništvu ili pod upravljanjem Oružanih snaga Sjedinjenih Država, ili isključivo u njihovoj upotrebi, neće biti predmet plaćanja dažbina za slijetanje ili pristajanje, te dažbina za upravljanje letjelicom ili brodom, dažbina za nadlijetanje ili parkiranje, za upotrebu tegljača, putarina za korištenje kopnenih puteva, lučkih dažbina i drugih sličnih dažbina za vrijeme boravka u Bosni i Hercegovini. Ipak, Oružane snage Sjedinjenih Država će plaćati prihvatljive naknade za usluge koje će zatražiti i koje će im biti pružene pod uslovima ne manje povoljnim nego što ih plaćaju Oružane snage Bosne i Hercegovine. Letjelice i brodovi Sjedinjenih Država bit će oslobođene kontrole.

Član VIII

Ugovori

1. Oružane snage Sjedinjenih Država mogu sklopiti ugovore za građu, nabavke, opremu ili usluge (uključujući i građevinske) koje će biti nabavljene ili poduzete u Bosni i Hercegovini u provođenje ovog Sporazuma, bez ograničenja na izbor ugovornika, dobavljača ili osobe koja će pribaviti robu ili usluge. Poslovi po ugovoru biće nuđeni, dodjeljivani i njima će se upravljati u skladu sa zakonima i propisima Sjedinjenih Država. Pribavljanje predmeta i usluga u Bosni i Hercegovini za i u ime Sjedinjenih Država u provođenju ovog Sporazuma neće biti predmet plaćanja poreza, carina i drugih sličnih dažbina u Bosni i Hercegovini. Ugovarači Sjedinjenih Država biće tretirani na isti način kao i osoblje Sjedinjenih Država u vezi sa dozvolama iz Člana IV ovog Sporazuma.

Član IX

Potraživanja

1. S izuzetkom ugovornih potraživanja, Strane će se odreći svakog pojedinačnog i svih potraživanja za oštećenje, gubitak ili uništenje imovine druge strane, te povrede ili smrti osoblja bilo koje od Strana koje nastanu radi ili prilikom vršenja službenih dužnosti po ovom Sporazumu.

2. Potraživanja trećih osoba za štetu ili gubitak koje je prouzrokovalo osoblje Sjedinjenih Država rješavaće Sjedinjene Države u skladu sa zakonima i propisima Sjedinjenih Država.

3. Ukoliko ne budu riješeni prema ovom Članu, sva druga potraživanja građana, osim ugovornih zahtjeva, uključujući i one

koji nastaju iz prekršaja, mogu biti predmet procesa pred građanskim sudovima Bosne i Hercegovine uz primjenu zakona Bosne i Hercegovine.

Član X

Javne i komunikacijske usluge

1. Oružane snage Sjedinjenih Država, osoblje Sjedinjenih Država i ugovornici Sjedinjenih Država mogu koristiti vodu, električnu energiju i druge javne usluge pod uslovima ne manje povoljnim, uključujući i cijene i naknade, od onih kakvi su na raspolaganju Oružanim snagama Bosne i Hercegovine u sličnim okolnostima, osim ako je drugačije dogovoreno. Troškovi Oružanih snaga Sjedinjenih Država biće jednaki njihovom srazmjernom udjelu u utrošku pomenutih usluga.

2. Bosna i Hercegovina uzima u obzir da za oružane snage Sjedinjenih Država može biti potrebno korištenje radio-frekvencijskog spektra. Oružane snage Sjedinjenih Država imaju dozvolu za korištenje vlastitih telekomunikacijskih sistema (po definiciji telekomunikacije u Statutu Međunarodnog udruženja za telekomunikacije iz 1992. godine). To uključuje i pravo na korištenje onih telekomunikacijskih sredstava i usluga koje su potrebne da bi se u cjelosti osigurala mogućnost rukovođenja telekomunikacijskim sistemima, te pravo na korištenje potrebnog radio-frekvencijskog spektra u te svrhe. Oružane snage Sjedinjenih Država biće oslobođene plaćanja za upotrebu radio-frekvencijskog spektra. Oružane snage Sjedinjenih Država nastojaće da se u razumnoj mjeri prilagode potrebama i zahtjevima nadležnih vlasti Bosne i Hercegovine i uzeće ih u obzir u rukovođenju telekomunikacijskim sistemima Oružanih snaga Sjedinjenih Država.

Član XI

Provođenje dogovora

Strane ili njihova izvršna tijela mogu stupiti u detaljnije dogovore o provođenju radi primjene odredbi ovog Sporazuma.

Član XII

Izmjene

Sporazum se može mijenjati uzajamnim dogovorom Strana u pisanom obliku, a izmjena će stupiti na snagu onog dana kada Bosna i Hercegovina diplomatskim putem obavijesti Sjedinjene Države da

su provedene sve unutrašnje procedure neophodne za njeno stupanje na snagu.

Član XIII

Tumačenje

1. Sve nesuglasice koje mogu proisteći iz primjene ili provođenja ovog Sporazuma biće usaglašeni u dogovorima Strana, kao i, ukoliko je to potrebno, diplomatskim putem.

2. U slučaju da obje Strane u budućnosti postanu strane u sličnim sporazumima koji sadrže uredbe koje su u sukobu s odredbama ovog Sporazuma, prevladaće odredbe ovog Sporazuma.

Član XIV

Trajanje i raskid

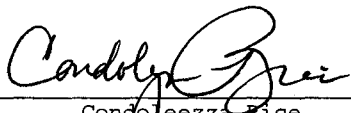
Ovaj Sporazum stupa na snagu na dan kada Bosna i Hercegovina diplomatskim putem obavijesti Sjedinjene Države da su provedene sve unutrašnje procedure neophodne za njegovo stupanje na snagu. Ovaj Sporazum će imati početni rok od godinu dana. Nakon toga će nastaviti da važi, osim ako ga jedna od Strana raskine, i to 180 dana nakon slanja pismenog obavještenja drugoj Strani diplomatskim putem.

POTVRĐUJUĆI OVO, dolje potpisani koje su ovlastile njihove vlade, potpisuju ovaj Sporazum.

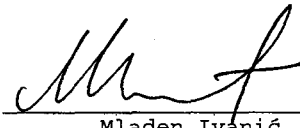
Sastavljeno u Washingtonu dana 22. novembra 2005. godine u po dva primjerka na engleskom, bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku. U slučaju odstupanja u četiri teksta, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

ZA SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE

ZA BOSNU I HERCEGOVINU

Condoleezza Rice
Državni Sekretar

Mladen Ivanić
Ministar Vajnskih Poslova

Sporazum Sjedinjenih Američkih Država i Bosne i Hercegovine o zaštiti statusa i pristupu infrastrukturi i područjima u Bosni i Hercegovini i njihovom korištenju

Sjedinjene Američke Države (u daljem tekstu "Sjedinjene Države") i Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu zajedno "Stranke" ili pojedinačno "Stranka"):

U želji da zaključe sporazum o pojačanoj suradnji u sferi obrane između Sjedinjenih Država i Bosne i Hercegovine;

potvrđujući kako se takva suradnja temelji na punom poštivanju suvereniteta svake od Stranaka i ciljeva Povelje Ujedinjenih naroda;

prepoznajući želju Stranaka da podijele teret potpore snagama Sjedinjenih Država prisutnim na teritoriju Bosne i Hercegovine u okviru ove suradnje;

prepoznajući potrebu za jačanjem uzajamne sigurnosti i potpore međunarodnom miru, kao i potrebu za izgradnjom tješnje suradnje, te

ponovno potvrđujući zajedničku odlučnost za jačanjem transatlantskih integracija i kolektivne sigurnosti, među ostalim i putem NATO-a;

sporazumjele su se kako slijedi:

Članak I

Pojašnjenja

1. Pojam "osoblje Sjedinjenih Država" podrazumijeva pripadnike Oružanih snaga Sjedinjenih Država i civilnog osoblja Ministarstva obrane SAD koji se privremeno nalaze u Bosni i Hercegovini u okviru aktivnosti vezanih za ovaj Sporazum.

2. Pojam "ugovornici Sjedinjenih Država" označava kompanije i tvrtke koje nisu iz Bosne i Hercegovine, te njihove zaposlenike koji nisu državljani Bosne i Hercegovine, niti su u ovoj zemlji stalno nastanjeni, a privremeno se nalaze u Bosni i Hercegovini u okviru aktivnosti vezanih za ovaj Sporazum.

3. Pojam "izvršna tijela" za Sjedinjene Države podrazumijeva Ministarstvo obrane Sjedinjenih Država, a za Bosnu i Hercegovinu Ministarstvo obrane.

4. Pojmovi "infrastruktura i područja" podrazumijevaju vojne objekte, područja, te druge objekte i područja u posjedu vlade, sukladno uzajamnom dogovoru.

Članak II

Ciljevi sporazuma

Bosna i Hercegovina osigurat će SAD mogućnost pristupa infrastrukturi i područjima i njihovo korištenje, uključujući i infrastrukturu i područja za prijevoz, skladištenje i obuku, ali ne ograničavajući se na njih, ukoliko je to potrebno za provedbu Programa međudržavne suradnje i drugih aktivnosti o kojima se Stranke mogu dogovoriti. Pristup infrastrukturi i područjima i njihovo korištenje bit će osigurani bez naknade.

Članak III

Poštivanje zakona

Osoblje Sjedinjenih Država ima obavezu poštivati zakone, pravila i običaje Bosne i Hercegovine, a dužnost će mu biti i nemiješanje u unutarnju politiku Bosne i Hercegovine.

Članak IV

Ulazak, izlazak, kretanje, dozvole

1. Osoblje Sjedinjenih Država može putovati u Bosnu i Hercegovinu i iz zemlje s dokumentom Sjedinjenih Država, te u okviru kolektivnog kretanja ili pojedinačnih putnih naloga.
2. Osoblje Sjedinjenih Država imat će slobodu kretanja u Bosni i Hercegovini, kako bi se omogućila provedba ovog sporazuma.
3. Vlasti Bosne i Hercegovine prihvatit će, bez vozačkog ispita ili naknade, kao važeće vozačke dozvole koje su osoblju Sjedinjenih Država izdala nadležna tijela Sjedinjenih Država za upravljanje vozilima.
4. Vlasti Bosne i Hercegovine prihvatit će kao važeće stručne dozvole koje su izdala nadležna tijela Sjedinjenih Država osoblju Sjedinjenih Država.

Članak V

Status osoblja Sjedinjenih Država

1. Osoblju Sjedinjenih Država bit će odobren status koji odgovara statusu administrativnog i tehničkog osoblja Veleposlanstva Sjedinjenih Država prema Bečkoj konvenciji o diplomatskim odnosima od 18.04.1961. godine, te se podrazumijeva da će, među ostalim, oni uživati imunitet pred kaznenim sudovima Bosne i Hercegovine, te imunitet pred građanskim i upravnim sudovima Bosne i Hercegovine za djela koja su počinili tijekom obavljanja svojih službenih zadaća. Nadalje se podrazumijeva da osoblje Sjedinjenih Država neće uživati imunitet pred građanskim i upravnim sudovima Bosne i Hercegovine za djela počinjena izvan njihovih službenih zadaća.
2. Bosna i Hercegovina uviđa osobitu važnost disciplinske kontrole kakvu imaju vojne vlasti Sjedinjenih Država nad osobljem Sjedinjenih Država, te stoga Bosna i Hercegovina daje Sjedinjenim Državama suglasnost za izvršavanje kaznene pravde nad tim osobljem.
3. Vojne vlasti Sjedinjenih Država i odgovarajuće vlasti Bosne i Hercegovine pomagat će jedni drugima u izvršavanju svih potrebnih istraga o navodnim prekršajima čiji su počinitelji ili žrtve pripadnici osoblja Sjedinjenih Država, te u prikupljanju ili podnošenju dokaza, uključujući i zapljenu i, ako slučaj to zahtijeva, predaju predmeta koji se tiču takvih navodnih

prekršaja. Predaja ovih predmeta može, pak, biti predmetom uvjeta o kojima su se sporazumjele nadležne vlasti.

Članak VI

Nošenje oružja i uniforme

Osoblje Sjedinjenih Država ovlašteno je za nošenje uniforme prilikom obavljanja službenih dužnosti u okviru aktivnosti vezanih za ovaj Sporazum, te za nošenje oružja na dužnosti, ako im je tako naloženo. Stranke će surađivati u poduzimanju mjera potrebnih za poštivanje posjeda Bosne i Hercegovine koji im je na raspolaganju prema ovom Sporazumu.

Članak VII

Porezi, pristojbe, naknade

1. Oružane snage Sjedinjenih Država i osoblje Sjedinjenih Država neće imati obavezu plaćanja poreza ili sličnih pristojbi određenih u Bosni i Hercegovini. Oružane snage Sjedinjenih Država i osoblje Sjedinjenih Država mogu u Bosnu i Hercegovinu uvesti ili iz nje izvesti, odnosno na njenom teritoriju koristiti osobnu imovinu, opremu, zalihe, materijale, tehnologiju, obuku ili usluge za provedbu ovog Sporazuma. Takav uvoz, izvoz i korištenje bit će izuzeti od pregledanja, dozvola, drugih ograničenja, carina, poreza ili drugih pristojbi određenih u Bosni i Hercegovini.

2. Ugovornici Sjedinjenih Država neće imati obavezu plaćanja poreza ili sličnih pristojbi određenih u Bosni i Hercegovini, a mogu u Bosnu i Hercegovinu uvesti ili iz nje izvesti, odnosno na njenom teritoriju koristiti osobnu imovinu, opremu, zalihe, materijale, tehnologiju, obuku ili usluge vezane za izvršenje ugovora sa Sjedinjenim Državama u provedbi ovog Sporazuma. Takav uvoz, izvoz i korištenje bit će izuzeti od dozvola, drugih ograničenja, carina, poreza ili drugih pristojbi određenih u Bosni i Hercegovini.

3. Imovina koja se pominje u odjeljcima 1 i 2 ovog Članka i druga roba uvezena u Bosnu i Hercegovinu ili u njoj kupljena bez poreskih i carinskih pristojbi, ne mogu se u Bosni i Hercegovini prodati ili na drugi način ustupiti osobama ili jedinkama koje nemaju pravo na osobađanje od poreza i carina prema ovom Sporazumu, osim ako se s ustupanjem slažu nadležna tijela u Bosni i Hercegovini i primatelj plati odgovarajuće poreze i carine. Ova se odredba ne odnosi na poklone u dobrotvorne svrhe. Osoblje Sjedinjenih Država i zaposlenici ugovornika Sjedinjenih država mogu slobodno jedni drugima ustupati takvu imovinu, a

takva će ustupanja biti oslobođena poreskih i carinskih pristojbi. Osoblje Sjedinjenih Država i ugovornici Sjedinjenih Država bit će odgovorni za vođenje i čuvanje zapisa koje će vlasti Bosne i Hercegovine prihvaćati kao dokaz o prenošenju vlasništva nad imovinom oslobođenom od poreskih i carinskih pristojbi.

4. Vozila, lađe i letjelice u posjedu ili pod upravljanjem Oružanih snaga Sjedinjenih Država, ili isključivo u njihovoj upotrebi, neće biti predmetom plaćanja pristojbi za slijetanje ili pristajanje, te pristojbi za upravljanje letjelicom ili lađom, pristojbi za nadlijetanje ili parkiranje, za upotrebu teglenica, putarina za korištenje kopnenih cesta, lučkih pristojbi i drugih sličnih pristojbi za vrijeme boravka u Bosni i Hercegovini. Ipak, Oružane će snage Sjedinjenih Država plaćati prihvatljive naknade za usluge koje će zatražiti i koje će im biti pružene pod uvjetima ne manje povoljnim nego što ih plaćaju Oružane snage Bosne i Hercegovine. Letjelice i lađe Sjedinjenih Država bit će oslobođene kontrole.

Članak VIII

Ugovori

1. Oružane snage Sjedinjenih Država mogu sklopiti ugovore za građu, nabavke, opremu ili usluge (uključujući i građevinske) koje će biti nabavljene ili poduzete u Bosni i Hercegovini u provedbi ovog Sporazuma, bez ograničenja na izbor ugovornika, dobavljača ili osobe koja će pribaviti robu ili usluge. Poslovi po ugovoru bit će nuđeni, dodjeljivani i njima će se upravljati sukladno zakonima i uredbama Sjedinjenih Država. Pribavljanje predmeta i usluga u Bosni i Hercegovini za i u ime Sjedinjenih Država u provedbi ovog Sporazuma neće biti predmetom plaćanja poreza, carina i drugih sličnih pristojbi u Bosni i Hercegovini. Ugovornici Sjedinjenih Država bit će tretirani na isti način kao i osoblje Sjedinjenih Država u svezi s dozvolama iz Članka IV ovog Sporazuma.

Članak IX

Potraživanja

1. S izuzetkom ugovornih potraživanja, Stranke će se odreći svakog pojedinačnog i svih potraživanja za oštećenje, gubitak ili uništenje imovine druge strane, te povrede ili smrti osoblja bilo koje od Stranaka koje nastanu radi ili prilikom vršenja službenih dužnosti po ovom Sporazumu.

2. Potraživanja trećih osoba za štetu ili gubitak koje je prouzročilo osoblje Sjedinjenih Država rješavat će Sjedinjene Države sukladno zakonima i propisima Sjedinjenih Država.

3. Ukoliko ne budu riješeni prema ovom Članku, sva druga potraživanja građana, osim ugovornih zahtjeva, uključujući i one koji nastaju iz prekršaja, mogu biti predmetom procesa pred građanskim sudovima Bosne i Hercegovine uz primjenu zakona Bosne i Hercegovine.

Članak X

Javne i komunikacijske usluge

1. Oružane snage Sjedinjenih Država, osoblje Sjedinjenih Država i ugovornici Sjedinjenih Država mogu koristiti vodu, električnu energiju i druge javne usluge pod uvjetima ne manje povoljnim, uključujući i cijene i naknade, od onih kakvi su na raspolaganju Oružanim snagama Bosne i Hercegovine u sličnim okolnostima, osim ako je drukčije dogovoreno. Troškovi Oružanih snaga Sjedinjenih Država bit će jednaki njihovom srazmjernom udjelu u utrošku pomenutih usluga.

2. Bosna i Hercegovina uviđa kako za oružane snage Sjedinjenih Država može biti potrebno korištenje radijskog spektra. Oružane snage Sjedinjenih Država imaju dozvolu za korištenje vlastitih telekomunikacijskih sustava (po definiciji telekomunikacije u Statutu Međunarodnog udruženja za telekomunikacije iz 1992. godine). To uključuje i pravo na korištenje onih telekomunikacijskih sredstava i usluga koje su potrebne kako bi se u cijelosti osigurala mogućnost rukovođenja telekomunikacijskim sustavima, te pravo na korištenje potrebnog radijskog spektra u te svrhe. Oružane snage Sjedinjenih Država bit će oslobođene plaćanja za upotrebu radijskog spektra. Oružane snage Sjedinjenih Država nastojat će se u razumnoj mjeri prilagoditi potrebama i zahtjevima nadležnih vlasti Bosne i Hercegovine i uzeti ih u obzir u rukovođenju telekomunikacijskim sustavima Oružanih snaga Sjedinjenih Država.

Članak XI

Provedba dogovora

Stranke ili njihova izvršna tijela mogu stupiti u detaljnije dogovore o provedbi kako bi primijenili odredbe ovog Sporazuma.

Članak XII

Izmjene

Sporazum se može mijenjati uzajamnim dogovorom Stranaka u pisanom obliku, a izmjena će stupiti na snagu onoga dana kada Bosna i Hercegovina diplomatskim putem obavijesti Sjedinjene Države kako su provedene sve unutarnje procedure neophodne za njeno stupanje na snagu.

Članak XIII

Interpretacija

1. Sve nesuglasice koje mogu nastati iz primjene ili provedbe ovog Sporazuma bit će usuglašeni u dogovorima Stranaka, kao i, ukoliko je to potrebno, diplomatskim putem.

2. U slučaju da obje Stranke u budućnosti postanu stranke u sličnim sporazumima koji sadrže uredbe koje su u sukobu s odredbama ovog Sporazuma, prevladat će odredbe ovog Sporazuma.

Članak XIV

Trajanje i raskid

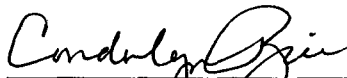
Ovaj Sporazum stupa na snagu na dan kada Bosna i Hercegovina diplomatskim putem obavijesti Sjedinjene Države kako su provedene sve unutarnje procedure neophodne za njegovo stupanje na snagu. Ovaj će Sporazum imati početni rok od godinu dana. Nakon toga će nastaviti vrijediti, osim ako ga jedna od Stranaka raskine, i to 180 dana po slanju pismene obavijesti drugoj Stranci diplomatskim putem.

SVJEDOČEĆI O OVOME, dolje potpisani koje su dužno ovlastile njihove vlade, potpisuju ovaj Sporazum.

Zgotovljeno u Washingtonu dana 22.11. 2005. godine u po dva primjerka na engleskom, bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku. U slučaju odstupanja u četiri teksta, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

ZA SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE

Condoleezza Rice
Državni Sekretar

ZA BOSNU I HERCEGOVINU

Mladen Ivanić
Ministar Vajnskih Poslova

Споразум Сједињених Америчких Држава и Босне и Херцеговине о заштити статуса и приступу инфраструктури и подручјима у Босни и Херцеговини и њиховом кориштењу

Сједињене Америчке Државе (у даљем тексту “Сједињене Државе”) и Босна и Херцеговина (у даљем тексту заједно “Стране” или појединачно “Страна”):

У жељи да закључе споразум са циљем унапређења сарадње у сфери одбране између Сједињених Држава и Босне и Херцеговине;

потврђујући да се таква сарадња темељи на пуном поштовању суверенитета сваке од Страна и циљева Повеље Уједињених нација;

имајући у виду жељу Страна да подијеле терет подршке снагама Сједињених Држава присутним на територији Босне и Херцеговине у оквиру ове сарадње;

имајући у виду потребу за јачањем узајамне сигурности и подршке међународном миру, као и потребу за изградњом тјешње сарадње, те

поновно потврђујући заједничку одлучност за јачањем трансатлантских интеграција и колективне сигурности, између осталог и путем НАТО-а;

споразумјеле су се како слиједи:

Члан I

Појашњења

1. Појам “особље Сједињених Држава” подразумејева припаднике Оружаних снага Сједињених Држава и цивилног особља Министарства одбране САД који се привремено налазе у Босни и Херцеговини у оквиру активности везаних за овај Споразум.
2. Појам “уговорачи Сједињених Држава” означава компаније и фирме које нису из Босне и Херцеговине, те њихове запосленике који нису држављани Босне и Херцеговине, нити су у овој земљи стално настањени, а привремено се налазе у Босни и Херцеговини у оквиру активности везаних за овај Споразум.
3. Појам “извршна тијела” за Сједињене Државе подразумејева Министарство одбране Сједињених Држава, а за Босну и Херцеговину Министарство одбране.
4. Појмови “инфраструктура и подручја” подразумејају војне објекте, подручја, те друге објекте и подручја у власништву владе, према међусобном договору.

Члан II

Циљеви споразума

Босна и Херцеговина осигураће САД могућност приступа инфраструктури и подручјима и њихово кориштење, укључујући и инфраструктуру и подручја за превоз, складиштење и обуку, али не ограничавајући се на њих, уколико је то потребно за спровођење Програма међудржавне сарадње и других активности о којима се Стране могу договорити. Приступ инфраструктури и подручјима и њихово кориштење биће осигурани без надокнаде.

Члан III

Поштовање закона

Особље Сједињених Држава има обавезу да поштује законе, прописе и обичаје Босне и Херцеговине, а дужност ће му бити и немијешање у унутрашњу политику Босне и Херцеговине.

Члан IV

Улазак, излазак, кретање, дозволе

1. Особље Сједињених Држава може да путује у Босну и Херцеговину и из земље с документом Сједињених Држава, те у оквиру колективног кретања или појединачних путних налога.
2. Особље Сједињених Држава ће имати слободу кретања у Босни и Херцеговини, како би се омогућило спровођење овог Споразума.
3. Власти Босне и Херцеговине прихватиће, без возачког испита или надокнаде, као важеће возачке дозволе које су особљу Сједињених Држава издала надлежна тијела Сједињених Држава за управљање возилима.
4. Власти Босне и Херцеговине прихватиће као важеће стручне дозволе које су издала надлежна тијела Сједињених Држава особљу Сједињених Држава.

Члан V

Статус особља Сједињених Држава

1. Особљу Сједињених Држава биће одобрен статус који одговара статусу административног и техничког особља Амбасаде Сједињених Држава према Бечкој конвенцији о дипломатским односима од 18.04.1961. године, те се подразумијева да ће, између осталог, они уживати имунитет пред кривичним судовима Босне и Херцеговине, те имунитет пред цивилним и управним судовима Босне и Херцеговине за дјела која су починили током обављања својих службених дужности. Надаље се подразумијева да особље Сједињених Држава неће уживати имунитет пред цивилним и управним судовима Босне и Херцеговине за дјела почињена изван њихових службених дужности.
2. Босна и Херцеговина има у виду посебну важност дисциплинске контроле војних власти Сједињених Држава над особљем Сједињених Држава, те стога Босна и Херцеговина даје Сједињеним Државама сагласност за извршавање кривичне правде над тим особљем.
3. Војне власти Сједињених Држава и одговарајуће власти Босне и Херцеговине помагаће једни другима у извршавању свих потребних истрага о наводним прекршајима, чији су починиоци или жртве припадници особља Сједињених Држава, те у прикупљању или подношењу доказа, укључујући и заплену и, ако случај то захтијева, предају предмета који се тичу таквих наводних прекршаја. Предаја ових предмета може, пак, бити предмет услова о којима су се споразумјеле надлежне власти.

Члан VI

Ношење оружја и униформе

Особље Сједињених Држава овлаштено је за ношење униформе приликом обављања службених дужности у оквиру активности везаних за овај Споразум, те за ношење оружја на дужности, ако им је тако наложено. Стране ће сарађивати у предузимању мјера потребних за поштовање имовине Босне и Херцеговине која им је на располагању према овом Споразуму.

Члан VII

Порези, дажбине, накнаде

1. Оружане снаге Сједињених Држава и особље Сједињених Држава неће имати обавезу плаћања пореза или сличних дажбина одређених у Босни и Херцеговини. Оружане снаге Сједињених Држава и особље Сједињених Држава могу у Босну и Херцеговину увести или из ње извести, односно на њеној територији користити личну имовину, опрему, залихе, материјале, технологију, обуку или услуге за спровођење овог Споразума. Такав увоз, извоз и кориштење биће изузети од дозвола, других ограничења, царина, пореза или других дажбина одређених у Босни и Херцеговини.

2. Уговарачи Сједињених Држава неће имати обавезу плаћања пореза или сличних дажбина одређених у Босни и Херцеговини, а могу у Босну и Херцеговину увести или из ње извести, односно на њеној територији користити личну имовину, опрему, залихе, материјале, технологију, обуку или услуге везане за извршење уговора са Сједињеним Државама у спровођењу овог Споразума. Такав увоз, извоз и кориштење биће изузети од прегледања, дозвола, других ограничења, царина, пореза или других дажбина одређених у Босни и Херцеговини.

3. Имовина која се помиње у ставовима 1. и 2. овог Члана и друга роба увезена у Босну и Херцеговину или у њој купљена без пореских и царинских дажбина, не може се у Босни и Херцеговини продати или на други начин уступити лицима или појединцима који немају право на ослобађање од пореза и царина према овом Споразуму, осим ако се с уступањем слажу надлежна тијела у Босни и Херцеговини и прималац плати одговарајуће порезе и царине. Ова одредба се не односи на поклоне у добротворне сврхе. Особље Сједињених Држава и запосленици уговарача Сједињених Држава могу слободно једни другима уступати такву имовину, а таква ће уступања бити ослобођена пореских и царинских дажбина. Особље Сједињених Држава и уговарачи Сједињених Држава биће одговорни за вођење и чување евиденције коју ће власти Босне и Херцеговине прихватати као доказ о преношењу власништва над имовином ослобођеном од пореских и царинских дажбина.

4. Возила, бродови и летјелице у власништву или под управљањем Оружаних снага Сједињених Држава, или искључиво у њиховој употреби, неће бити предмет плаћања дажбина за слијетање или пристајање, те дажбина за управљање летјелицом или бродом, дажбина за надлијетање или паркирање, за употребу тегљача, путарина за кориштење копнених путева, лучких дажбина и других сличних дажбина за вријеме боравка у Босни и Херцеговини. Ипак, Оружане снаге Сједињених Држава ће плаћати прихватљиве накнаде за услуге које ће затражити и које ће им бити пружене под условима не мање повољним, него што их плаћају Оружане снаге Босне и Херцеговине. Летјелице и бродови Сједињених Држава биће ослобођене контроле.

Члан VIII

Уговори

1. Оружане снаге Сједињених Држава могу склопити уговоре за грађу, набавке, опрему или услуге (укључујући и грађевинске) које ће бити набављене или подузете у Босни и Херцеговини у провођењу овог Споразума, без ограничења на избор уговарача, добављача или особа која ће прибавити робу или услуге. Послови по уговору биће нуђени, додјељивани и њима ће се управљати у складу са законима и прописима Сједињених Држава. Прибављање предмета и услуга у Босни и Херцеговини за и у име Сједињених Држава у провођењу овог Споразума неће бити предмет плаћања пореза, царина и других сличних дажбина у Босни и Херцеговини. Уговарачи Сједињених Држава ће бити третирани на исти начин као и особље Сједињених Држава у вези с дозволама из Члана IV овог Споразума.

Члан IX

Потраживања

1. С изузетком уговорних потраживања, Стране ће се одрећи сваког појединачног и свих потраживања за оштећење, губитак или уништење имовине друге Стране, те повреде или смрт особља било које од Страна које настану ради или приликом вршења службених дужности по овом Споразуму.

2. Потраживања трећих особа за штету или губитак које је проузроковало особље Сједињених Држава, рјешаваће Сједињене Државе у складу са законима и прописима Сједињених Држава.

3. Уколико не буду ријешени према овом Члану, сва друга потраживања грађана, осим уговорних захтјева, укључујући и оне који настају из прекршаја, могу бити предмет процеса пред грађанским судовима Босне и Херцеговине уз примјену закона Босне и Херцеговине.

Члан X

Јавне и комуникацијске услуге

1. Оружане снаге Сједињених Држава, особље Сједињених Држава и уговарачи Сједињених Држава могу користити воду, електричну енергију и друге јавне услуге под условима не мање повољним, укључујући и цијене и накнаде, од оних које су на располагању Оружаним снагама Босне и Херцеговине у сличним околностима, осим ако је другачије договорено. Трошкови Оружаних снага Сједињених Држава биће једнаки њиховом сразмјерном удјелу у утрошку поменутих услуга.

2. Босна и Херцеговина узима у обзир да за оружане снаге Сједињених Држава може бити потребно кориштење радио-фреквенцијског спектра. Оружане снаге Сједињених Држава имају дозволу за кориштење властитих телекомуникационих система (по дефиницији телекомуникације у Статуту Међународног удружења за телекомуникације из 1992. године). То укључује и право на кориштење оних телекомуникационих средстава и услуга које су потребне како би се у потпуности осигурала могућност руковођења телекомуникационим системима, те право на кориштење потребног радио-фреквенцијског спектра у те сврхе. Оружане снаге Сједињених Држава биће ослобођене плаћања за употребу радио-фреквенцијског спектра. Оружане снаге Сједињених Држава настојаће да се у разумној мјери прилагоде потребама и захтјевима надлежних власти Босне и Херцеговине и узме их у обзир у руковођењу телекомуникационим системима Оружаних снага Сједињених Држава.

Члан XI

Провођење договора

Стране или њихова извршна тијела могу ступити у детаљније договоре о спровођењу ради примјене одредби овог Споразума.

Члан XII

Измјене

Споразум се може мијењати узајамним договором Страна у писаном облику, а измјена ће ступити на снагу онога дана када Босна и Херцеговина дипломатским путем обавијести Сједињене Државе да је спроведена укупна унутрашња процедура неопходна за њено ступање на снагу.

Члан XIII

Тумачење

1. Сви неспоразуми, који могу проистећи из примјене или спровођења овог Споразума биће усаглашени уз договор Страна, као и, уколико је то потребно, дипломатским путем.

2. У случају да обје Стране у будућности постану стране у сличним споразумима који садрже уредбе које су у сукобу с одредбама овог Споразума, превладаће одредбе овог Споразума.

Члан XIV

Трајање и раскид

Овај Споразум ступа на снагу оног дана када Босна и Херцеговина дипломатским путем обавијести Сједињене Државе да су спроведене све унутрашње процедуре неопходне за његово ступање на снагу. Овај ће Споразум имати почетни рок од годину дана. Након тога ће наставити да важи, осим ако га једна од Страна не раскине, и то 180 дана након слања писменог обавјештења другој Страни дипломатским путем.

ПОТВРЂУЈУЋИ ОВО, доле потписани које су овластиле њихове владе, потписују овај Споразум.

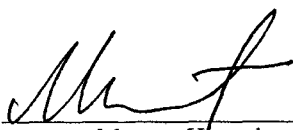
Састављено у Вашингтону дана 11. новембра 2005. године у по два примјерка на енглеском, босанском, хрватском и српском језику. У случају одступања у четири текста, мјеродаван је текст на енглеском језику.

ЗА СЈЕДИЊЕНЕ АМЕРИЧКЕ ДРЖАВЕ

ЗА БОСНУ И ХЕРЦЕГОВИНУ

Condoleezza Rice
државни секретар

Младен Иванић
министар вањских послова